

Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi

The Journal of International Social Research

Cilt: 10 Sayı: 48 Volume: 10 Issue: 48

Şubat 2017 February 2017

www.sosyalarastirmalar.com Issn: 1307-9581

AVRUPA BİRLİĞİNDE ÇOK DİLLİLİK POLİTİKASI VE TEK DİL ARAYIŞI THE LANGUAGE POLICY IN THE EUROPEAN UNION AND SEARCHING FOR THE MONOLINGUALISM

Ulvican YAZAR*

Öz

Bu çalışmanın amacı, Avrupa Birliğindeki çok dillilik anlayışını, çok dillilik sürecinin gelişimini, yasal altyapısını ve son günlerde Avrupa Birliği çevrelerinde gündeme gelen tek dil arayışını ortaya koymak ve Avrupa Birliği demokratik meşruiyeti için temel gereklilik olduğunu söylediği çok dillilik anlayışıyla bu tek dillilik arayışının çelişmelerini ve tek dilliliğin oluşması durumunda olumlu ve olumsuz yönlerini incelemek ve tartışmaya açmaktır.

Bu çalışmada Avrupa Birliğinde çok dillilik sürecinin gelişim süreci, bu süreç içerisinde oluşan kurumlar, bu kurumların maliyetleri, Avrupa Birliğinin çok dilliliği desteklediği söylenmesine rağmen aslında öncelikle İngilizce ve daha sonrada Fransızca ve Almanca dillerinin üstünlüğü, tek dillilik arayışının neden ortaya çıktığı ve olası olumlu ve olumsuz yönlerinden bahsedilecektir.

Anahtar Kelimeler: Avrupa Birliğinde Çok Dillilik, Avrupa Birliğinde Tek Dil Arayışı, Çeviri, Çeviribilim

Abstract

The goal of this study is to put forth the concept of multilingualism, the process of development and the legal basis of multilingualism and searching for the monolingualism among the members of the Union and to analyse and open a discussion on the conflicts between monolingualism and multilingualism expressed that multilingualism is an essential requirement for its democratic legitimacy stated by the European Union.

In this study, the development process of multilingualism, the foundations formed in this process, the costs of these foundations, and though having been said that EU supports the multilingualism, particularly the dominance of English, French and German, the reasons for searching the monolingualism and the positive and negative aspects have been dealt.

Keywords: Multilingualism in the European Union, Monolingualism in the European Union, Translation, Translation Studies.

Giriş

1951 yılında, Belçika, Federal Almanya, Lüksemburg, Fransa, İtalya ve Hollanda'dan oluşan 6 üye ile Avrupa Kömür ve Çelik Topluluğu kurulmasıyla temelleri atılan Avrupa Birliği ilk kuruluşunda üye ülkelerin dört ulusal dillerini resmi dil olarak kabul etmiştir. Günümüze kadar geçen 61 yıllık süreç de su anda 27 üye devlet ve 23 resmi dil olarak kabul edilen büyük bir topluluk haline gelmiştir. Bu süreç boyunca Avrupa Birliği çok dilliliğe önem vermiş ve her yeni katılan üye devletin dilini resmi dil olarak kabul etmiştir. Çünkü demokratik bir örgüt olan Avrupa Birliği kendi vatandaşları ile kendi dilleriyle iletişim kurmak zorundadır. Bu aynı şekilde ulusal hükümetler ve sivil hizmetleri işletmeler ve diğer AB deki tüm örgütler için de geçerlidir. Avrupalıların aktif bir rol almak için kendi dillerinde ne olduğunu bilme hakları vardır. Toplantılarda herkese kendi dillerinde söz hakkı ve doküman vermek Avrupa Birliği demokratik meşruiyeti için temel gerekliliktir. Herkes yasal süreçleri kendi dilinde takip etmelidir. ¹ Birliğin dil politikası özetle bu yönde olmasına rağmen pratikte uygulanabilirliği aynı titizlilikte uygulanıyor mu? Uygulanmamasının önünde maliyet ve her metnin 23 dile çevirime sürecinde geçen zaman faktörü sorunu mu vardır? Bundan ötürü çok dillilik anlayışı tek dillilik arayışına doğru mu yönelmektedir? Tüm bu soruların cevapları araştırılacaktır.

1. Çok Dilliliğin Tarihçesi

Avrupa Toplulukları kurumlarında sadece dört dilin konuşulduğu zaman 1950'lerin sonundan itibaren çok uzun bir yol kat edildikten sonra bugün, Avrupa Parlamentosu'nda 23 resmi dil kullanılmaktadır.

Avrupa Toplulukları tarafından 1958 yılında benimsenen ilk düzenlemede kurumların resmi dillerinin kurucu ülkelerin, Belçika, Fransa, Almanya, İtalya, Lüksemburg ve Hollanda'nın kullandığı; Felemenkçe, Fransızca, Almanca ve İtalyanca olmak üzere dört dil resmi dil vardı.

Her başarılı genişleme ile birlikte yeni Üye Devletlerin dilleri eklenmiştir. 1973 yılında Danimarka dili, İngilizce ve İrlandaca ilave edilmiş, (İrlandaca özel bir statü ile 'Antlaşma dili' olarak yani İrlanda ile ilgili İrlanda'nın Katılım Antlaşması ve temel belgelerin tercümesi yapıldı) bunu 1981 yılında Yunanca, 1986

* Phd. Candidate, Sakarya Üniversitesi, Yabancı Diller Bölümü , uyazar@sakarya.edu.tr

¹ http://ec.europa.eu/dgs/translation/publications/brochures/interpreting_translating_europe_en.pdf

yılında Portekizce ve İspanyolca ve 1995 yılında da Fince ve İsveççe takip etmiş. 2004 yılında Çek dili, Estonya dili, Macarca, Letonya dili, Litvanya dili, Malta dili, Lehçe, Slovakça ve Slovence AB resmi dilleri arasına girmiştir. 1 Ocak 2007 tarihinden itibaren Bulgaristan ve Romanya'nın katılımının ardından, Avrupa Birliği'nin toplam resmi dili 23'ü bulmuştur. Ayrıca, İrlandaca da aynı tarihte resmi dil olmuştur.

Her dil, diğer 22 dile tercüme edildiğinden dolayı bu 23 resmi dil toplam 506 olası birleşim meydana getirmektedir. Bu sorunu karşılamak için Avrupa Parlamentosu oldukça verimli çeviri, tercüme ve yasal metin doğrulama hizmetleri oluşturmuştur. Bu hizmetlerin verimliliğini temin etmek ve bütçe maliyetini makul seviyelerde tutabilmek için çok katı kurallar getirilmiştir.²

2. Çok Dillilik İlkesi ve Yasal Temeli

¹ Sürekli genişleyen ve her yeni katılan ülkenin dili ni (aynı bir ülkenin resmi dili gibi) kendi resmi dili olarak kabul eden AB için "çok dillilik" ilkesi Avrupa'nın tarihi, siyasi ve kültürel farklılığının en göze çarpan sembollerinden biri olmakla zaman içinde var oluşundan gelen sembolik boyutuna ek olarak yasal bir zorunluluk ve siyasi bir gereklilik özelliği kazanmıştır.

Dilsel farklılığa verilen değer ve Avrupa'nın yapı taşlarından biri olduğu gerçeği Avrupa Birliği Temel Haklar Beyannamesi'nin 22. maddesinde de kendini göstermektedir: "Birlik, kültürel, dini ve dilsel farklılıklara saygı gösterecektir." Aynı şekilde henüz kabul edilmemiş Avrupa Anayasası'nın hazırlanması için oluşturulan antlaşmanın 1-3. maddesine göre de: "Birlik, zengin kültürel ve dilsel farklılığa saygı gösterecek ve Avrupa'nın kültürel mirasının korunması ve geliştirilmesini garanti edecektir."

Birliğin her dil için bir çeviri birimine sahip olması, her çeviri birimi için hem kadrolu hem de serbest çevirmenler istihdam etmesi ve çeviriyi birliğin bir hizmeti olarak görececek olursak bu hizmeti destekleyecek teknik, fiziki altyapı ve donanımı sağlaması, bu hizmeti sağlamak için yılda 600 milyon Euro ayırması Birlik için çok dilliliğin ne kadar önemli olduğunun bir başka kanıtıdır.

Birlik sınırları içerisindeki herkes için aynı kanunlar geçerlidir. Birlik kanunları tüm üye ülkeleri ve üye ülke vatandaşlarını bağlayıcıdır. Diğer bir ifadeyle Birlik kanunları üye ülke vatandaşlarının hem haklarının hem de yerine getirmeleri gereken zorunlulukların kaynağıdır.

Bu nedenle, antlaşma hükümleri tüzükler, kararlar, direktifler kısacası kanunlarla ilgili her şey Birliğe üye ülkelerin yerel mahkemelerinde uygulanırken yine yerel mahkemenin bağlı olduğu ülkenin dilinde geçerli olur. Çok dillilik böyle bir yasal temelde işler.

Avrupa Birliği'nin "çok dilliliğe" olan bağlılığı üye ülke vatandaşları açısından hem yasal bir eşitlik ve kesinlik garantisi olmasının dışında demokratik bir güvenilirlik aracıdır. Çünkü çok dillilik Birlik dokümanlarına halkın ulaşabilmesinin de teminatıdır.

Avrupa Topluluğu Antlaşmasının 255. maddesine göre: "Her Birlik vatandaşı Avrupa Parlamentosu'nun, Konseyi'nin ve Komisyonunun dokümanlarına ulaşabilme imkanına sahiptir." Aynı antlaşmanın 21. maddesine göre: "Her Birlik vatandaşı (herhangi bir Birlik kurumuna) (resmi dillerden) herhangi birinde yazıp yine aynı dilde cevap alma hakkına sahiptir." Avrupa Tek Senedi'nin I-10(2)(d) maddesinde de aynı hükümler geçerlidir. (Lynch, Neuwahl, Rees, 2000) İşte tüm bu nedenlerle Birlik kurumlarının kendi içlerinde veya dışarıyla iletişimlerinde ve kanun çıkarma sürecinde kullandıkları dil sayısındaki kısıtlamalar veya azalma Birliğin vatandaşları ile olan iletişimini kısıtlar.

Çok dillilikle ilgili düzenlemeler şu şekilde yapılmıştır:

Topluluk antlaşmasının³ 21. , 314. , 290. , maddelerinde ve 1/58. tüzüğünde "çok dilliliğin" yasal temelleri oturtulmuştur. Tüzüğe göre:

"Bir üye ülkenin ya da bir üye ülkenin yasal yetki sınırında olan bir kişinin Birlik kurumlarına yolladığı dokümanlar, gönderen tarafından seçilen her hangi bir resmi dilde olabilir, cevap yine aynı dilde verilir. Birlik kurumlarının bir üye ülkeye veya bir üye ülkenin yasal yetki sınırında olan bir kişiye gönderdiği dokümanlarda o ülkenin resmi dilinde hazırlanır. (2inci, 3üncü maddeler), düzenlemeler ve diğer tüm genel uygulama dokümanları 23 resmi dilde hazırlanır (4. madde) Avrupa Birliği'nin resmi gazetesi (Official Journal) 23 resmi dilde basılmaktadır.

Özel durumlarda kurumlar hangi dilin kullanılması gerektiğine içtüzüklerinde/usul kararlarında (Rules of Procedure) kendileri karar verebilir (6.madde).

Avrupa Adalet Mahkemesinin duruşmalarında ve tahkikatlarında hangi dillerin kullanılacağı belirtilmelidir. (7.madde).

Eğer bir üye ülkenin birden fazla resmi dili varsa kullanılacak dil, üye ülkenin isteğine bağlı olarak ve genel kanunlara bağlı olarak hükümet tarafından belirlenir (8.madde).¹ (Bataklar, 2006)

3. Avrupa Birliğinde Tercüme

Yazılı belgelerin farklı dildeki sürümlerini üretmek ve tüm AB dillerinde vatandaşlarla haberleşebilmek için, Avrupa Parlamentosu bünyesinde kalite gereksinimlerini karşılamak ve parlamento

² http://www.europarl.cy/view/tr/the_epat_a_glance/multilingualism.html;jsessionid=5335897610DD47408245303F68274A31 (15.12.2012: 19:25)

³ <http://bookshop.europa.eu/en/translation-and-multilingualism-pbHC3210532> (15.12.2012: 21:10)

prosedürleri tarafından uygulanan dar tarih sürelerinde çalışmak için bir tercüme hizmeti sağlamaktadır.⁴ Aynı zamanda öncelikli olmayan metinler için profesyonel serbest çalışan tercümanlara da başvurulmaktadır.

Parlamento çeviri hizmetlerinde hemen hemen 700 çevirmen çalışmakta ve çevirmenlerin görevleri bazı kategorilerdeki belgelerin tüm resmi dillerini çevirmektir, bunlar:

- Genel kurul belgeleri ve komite belgeleri: gündemler, taslak raporlar, değişiklikler, kabul edilen raporlar, görüşler, kararlar, yazılı ve sözlü sorular, davaların tutanakları ve raporları, Milletvekillerine yapılan bildirimler, vb;
- Diğer siyasi organların belgeleri örneğin Avrupa Parlamentosu Milletvekilleri ve Ulusal Parlamento Milletvekilleri veya üçüncü ülkelerin seçilmiş temsilcilerden oluşan;
- Avrupa Ombudsman kararları;
- Vatandaş ve Üye Devletlere yönelik bilgi;
- Parlamento'nun yönetim organlarının kararları (Büro, Başkanlar Konferansı, Hazineden sorumlu yöneticiler).

Genel bir kural olarak, tercümanlar kendi ana dillerine tercüme ediyorlar. Ancak, 25'e ulaşan son genişlemelerle ki şimdi 27 Üye Devlet oldu ve mümkün olan dil birleşimi sayısı artarak 506'ya ulaştı (22 diğer dile çevrilebilen 23 resmi dil), özellikle Birlikte daha az yaygın olan dillerde, bazen belli bir kaynaktan belli bir hedef dile çeviri yapabilen birisini bulmak zordur.

Bu dillerde yazılan metinleri tercüme etmek için Avrupa Parlamentosu dilleri "aktarıcı" bir sistem başlatmıştır: bir metin ilk önce en çok kullanılan yaygın dillere çevrilip (İngilizce, Fransızca veya Almanca) ve sonra diğer dillere çevrilmektedir. Diğer önemli Topluluk dilleri (İtalyanca, Polonya dili ve İspanyolca) de zaman içinde düzenleyici diller arasına katılacaktır.

4. Avrupa Birliğinde Çeviri

Avrupa Parlamentosu çevirmenlerinin esas görevi AP Milletvekilleri tarafından yapılan sözlü konuşmaları sadık kalarak ve gerçek zamanlı olarak tüm resmi dillere çevirmektir. Çeviri hizmetleri, kurumun resmi organları tarafından düzenlenen tüm çok dilli toplantılar için verilmektedir.⁵

Halbuki, tercümanlar yazılı metinler üzerinde çalışarak yükümlü oldukları değişik dillere tercümelerini yapmaktadırlar, çevirmenler ise toplantılarda bulunan herkesin aynı dili konuşuyormuş gibi akıcı bir şekilde gerçekleşmesini sağlamak için bulunmaktadır. Avrupa Parlamentosu'nun Çeviri ve Konferanslar Genel Direktörlüğü personel olarak yaklaşık 430 çevirmen çalıştırmaktadır ve kendi kullanımında çok düzenli olarak gerektiğinde çağrılan 2500 serbest çalışan çevirmen bulundurmaktadır (yardımcı konferans çevirmenleri).

Esasen çeviri aşağıdaki nedenlerden dolayı gerekmektedir:

- Genel kurul oturumları;
- AP komiteleri, parlamento resmi temsil heyeti ve karma parlamenter kurulu toplantıları;
- Siyasi grupların toplantıları;
- Basın toplantıları;
- Parlamento'nun idari organlarının toplantıları (Büro, Başkanlar Konferansı v.s.).

800 ve 1000 arasında çevirmen Parlamento'nun genel kurul oturumları için mevcut bulunmakta ve AB'nin resmi dillerinden diğer AB'nin resmi dillerine anında çeviri sunulmaktadır. Diğer toplantılar için, gerektiğinde çeviri sunulmakta ve giderek artan diğer resmi olmayan dillere de gerek duyulduğunda aynı çeviri hizmeti verilmektedir. Prensip olarak her bir çevirmen, konuşmacının orijinal dilinden kendi ana diline doğru çalışmaktadır. Ancak, 506 mümkün olan dil birleşimleri ile (23 x 22 dil), her zaman bir dilden diğerine çeviri yapabilen birisini bulmak kolay değildir ve böyle durumlarda bir aktarıcı sistem kullanılmaktadır; şöyle ki bir dilden diğer dile çeviri bir 'eksenden', aktarıcıdan veya üçüncü bir dilden geçmektedir.

5. Yasal Metinlerin Doğrulanması

Avrupa Parlamentosu tarafından kabul edilen mevzuat 27 ülkedeki 500 milyon insanı ve 23 dili etkilemektedir. Tüm dillerde aynı ve net olmalıdır. Parlamento'nun hukukçu-dil uzmanlarının görevi metinlerin dil ve yasal kalitesini doğrulamaktır.

Avrupa Parlamentosu'nda yasal metinlerin tüm AB dillerine uyumlu olmasını sağlamakla sorumlu, yaklaşık 170 kişilik bir hukukçu-dil uzmanı ekibi vardır. Özellikle bunlar:

- Parlamento komitelerinde ve daha sonra genel kurul oturumlarında oylamaya konulan metinlerin dil kalitesini ve yasal uyumluluğunu doğrulamak;

⁴ http://www.europarl.cy/view/tr/the_ep-at_a_glance/multilingualism.html (15.12.2012: 21:30)

⁵ http://www.europarl.cy/view/tr/the_ep-at_a_glance/multilingualism.html (16.12.2012: 19:45)

- Listelenen deęişiklikleri kontrol etmek ve kaydetmek;
- Metinlerin ilk taslak yazılımından genel kurulda son kabul edilmesine kadar olan parlamento prosedürlerini Milletvekillerine bilgi ve tavsiye şeklinde sunmak;
- Genel kurula oylama için konulan tüm belgelere yönelik oylama listelerini hazırlamak.

6. AB Bütçesine Çeviri Maliyeti

AB yeni katılan üye devletlerle genişlediğinde yazılı ve sözlü çeviri maliyetleri çok fazla artmaktadır. Bugün Avrupa Parlamentosu ve AB kurumları 1500 den fazla dilbilimciye iş vermektedir. Çok dillilik tüm Avrupa Birliği idari giderlerin 1/3 ünü oluşturmaktadır.⁶

Tercümanlar eşzamanlı olarak genel oturumlarda, yönetim birimi toplantılarında ve bunun yanı sıra komite ve heyet toplantılarında çeviri hizmeti sunmaktadır. Avrupa Parlamentosu, Bakanlar Konseyi, Ekonomik ve Sosyal Komite ve Bölgeler Komite doğruluğu ve en yüksek standartları sağlamak için profesyonel tercüman, çevirmen ve avukat-dilbilimciler kullanır.

AB kurumları bunların çoğu Avrupa Parlamentosu tarafından iki milyondan fazla sayfa, her yıl çevrilir. 2004 yılında Avrupa Birliği'nin genişleme sonrası, çeviri talepleri beş kat daha fazla artmıştır.

2005 yılından bu yana Avrupa Parlamentosu bir milyondan fazla sayfayı bir yılda tercüme etmiştir. 2006 için tüm AB kurumlarındaki çeviri maliyeti 800 milyon € olmuştur. Bu maliyet 2011 yıl verileri ortaya konularak da güncel sonuçlar elde edilebilir.

7. 2011 Bütçe Dağılımı

- Genel Tarım Politikası 43,6 Milyar Euro

AB ülkeleri çevresindeki ülkelerdeki çiftçilere yardım-kırsal bölgelerin korunması için yardım

- Kırsal Bölgelerin Geliştirilmesi 14,4 Milyar Euro

Kırsal alanlardaki aktivitelerin çeşitlendirilmesi. Fonların iklim değişikliği konusundaki işlere aktarılması

- Küresel oyuncu olarak AB 7,6 Milyar Euro

AB ülkesi dışı ve Birliğe girmek için istekli olan ülkelere kalkınma yardımı ve AB'ye girmek isteyen ülkelere yapılacak yardım

- Kohezyon 42.5 Milyar Euro

Ekonomik açıdan üye ülkelerin arkasından gelen ülkelere verilecek fonlar. Avrupa sosyal fonunu da içermektedir.

- Rekabetçilik 12.1 Milyar Euro

Araştırma ve Geliştirmenin desteklenmesi ve sürdürülebilir enerjinin ve bu konulardaki eğitimlerin geliştirilmesi

- Güvenlik ve Adalet 1.4 Milyar Euro

Terörizm ile mücadele, mültecilerle ilgilenme, film üretimi teşviki, diğer üye ülkelerde eğitim gören öğrencilere yardım

- İdari İşler 8.2 Milyar Euro

AB Kurumları Fonları. Daha önceki AB personelinin emekli maaşlarının ödenmesi ve AB personeli çocuklarının okul masraflarını ve çeviri masraflarını kapsar.⁷

Biraz daha açacak olursak Avrupa birliği çeviri masraflarına yaklaşık 2.73 milyar Euro harcamıştır. Bu maliyetlerden ve zaman kayıplarından ötürü Avrupa Birliğinde tek dil arayışları çok önceden başlamıştır.

8. AB'de Tek Dil Arayışı

Uzun süreden bu yana gündemde olan dil sorunu nedeniyle Avrupa Birliği'nde çevirmen ve tercüman olmadan işlerin yürümediği ve Malta'dan İrlanda'ya kadar her politikacının belgelerini ana dilinde okuma ve konuşma hakkı bulunması nedeniyle on binlerce tercüman gerektiği bunun faturasının yukarıda belirtilen meblağlara ulaştığı göz önüne alınarak en kısa sürede ortak bir dile ihtiyaç duyulduğu ifade edilmektedir.⁸

Ortak dile çözüm olarak Esperanto önerilmekte ve bu yapay dile ilgili açıklamalara baktığımızda bu dilin ortak dil olmasını savunan kişilerin bu dilin neden ortak dil olması gerektiğine dair aşağıdaki açıklamalar karşımıza çıkmaktadır: ⁹ Esperanto, tüm dünyadaki halklar arasında iletişimi daha kolay hala getirme niyetiyle oluşturulmuştur. Yüzyıldan fazla pratik olarak kullanılmış olması insanın iletişim ve

⁶ <http://www.euparlament.eu/european-multilingualism> (16.12.2012: 20:00)

⁷ <http://blog.ibp.gov.tr/?p=523> (16.12.2012: 20:35)

⁸ <http://dunya.milliyet.com.tr/ab-de-tek-dil-arayisi/dunya/dunyadetay/24.01.2012/1493167/default.htm>

⁹ <http://www.kurso.com.br/kioestas.php?tr>

düşüncelerin ifade edilmesi için gerekli olan gereksinimleri karşılamaktadır. Bu da bu dili canlı bir dil yapmıştır.

Bunu savunanlara göre; Esperanto bir millete ait değildir. O dünyadaki tüm milletlere dolayısıyla bütün halklara aittir ve bu halklar arasında iletişimi sağlar. Hiçbir kültüre, politik, dinsel veya ekonomik egemenliğe tarafında değil bütünüyle tarafsızdır.¹⁰

Esperanto bir milletin kültürüne ait olmadığından tüm milletlerin kültürünü başka bir deyişle dünya kültürünü bünyesinde taşır ve bu dili kullananlar da bir ülkenin değil de dünya vatandaşı olmuş olur.

Esperanto yolu ile çifte vatandaşlığı seçenlere "Esperantist" 'ler denir. Bu kişiler Esperanto dilini bilerek ve kullanarak diğer ülkelerdeki Esperantistlerle de iletişim kurarlar Bu iletişim sonucunda da milletler arası bir dil görüşünün yayılması için değişik kültürlerle iletişim kurarlar.

Esperanto'yu öğrenmiş olanlar; bu dili pratik olarak kullanmak, başkalarının öğrenmesini sağlamak ve bu dile karşı ilgi uyandırmak için gruplar oluşturma zorunluluğunu hissetmeye başlamışlardır. Oluşturulan gruplar zaman içinde büyüyüp yayılmıştır. Ve giderek daha çok gruplar oluşmuş bu sayede de bugün tüm dünyada aktif kuruluşlar oluşmuştur. Böylelikle Dr. Esperanto tarafından 19. yüzyılda iletişimi kolaylaştırmak niyetiyle geliştirilen bir yapay dil olan bu dil kullanım açısından giderek daha çok kabul gördüğü savı ortaya konmuştur.

Fakat bu görüş hiç ama hiç benimsenmedi ve benimseneceği de hiç benzemiyor çünkü Brüksel'de 32 yıldan bu yana görev yapan Hans Schindler, "İş hayatımda geçirdiği 32 yılda Esperanto'nun hiç gündeme gelmediğini belirtirken, delegelerin giderek daha fazla İngilizce konuştuğunu belirtti. Aynı gazete haberinde yine Temelleri 1951 yılında 6 ülkenin katılımı ile atılan Avrupa Birliği ülkelerinde 23 resmi dil kullanılırken ortak tek dil kullanılması için çalışmalar arttırıldı. Ortak dilin İngilizce olması yönünde eğilimin giderek ağır bastığı belirtildi.

9. Ortak Dil Olarak İngilizce

İngilizce günümüzde dünya dili olarak adlandırılmaktadır. David Crystal'a göre bir dilin küresel bir duruş sergilemesi için tüm ülkelerde tanınan özel bir konumu olması gerekmektedir. Bu ülkelerin idarecileri bu dile özel bir önem vermelilerdir. Bu önem iki şekilde olabilir. İlk yol o dil ülkenin resmi yada yarı resmi dili yapılarak, ikinci yol ise ülkenin yabancı dil öğretiminde önceliği vermekle olabilir. Bu tanımlara İngilizce girmektedir. Çünkü İngilizce dünyada 53 ülkede resmi dil olmakla birlikte hemen hemen her ülkede İngilizce eğitimi verilmektedir. (Crystal, 2003)

Bern'e göre de Avrupa'da İngilizceye çok önem verilmektedir. Ve Avrupa Birliği vatandaşları tarafından muhtemelen birinci dil olacaktır. (Berns, 1995)

Wright'a göre ise Avrupa birliği üyeleri çok dilliliği desteklerken, onlarda aslında çok dilliliğin çok işlevsel olmadığını bilmektedirler. Resmi olmayan otumlarda ve görüşmelerde İngilizce kullanımı tercih edildiğini fakat bunun dışında söz konusu eğer Avrupa birliği komisyonundan çıkan bir yasa ise bu durumda 23 resmi dile tercüme edilmek zorundadır. (Wright, 2000)

Sonuç

Çok dillilik ilkesi AB'nin temel ilkelerinden olmakla birlikte bu konuyla ilgili bazı tartışmalar ortaya çıkmaktadır. Çoğunlukla tartışmalar yukarıda çeviri için harcanan büyük bütçeden dolayıdır. Bu konunun diğer boyutu ise genişleme sürecinin devam etmesiyle birliğe katılacak her yeni üyenin Avrupa Birliğine ek bir resmi dil olarak katılmasından dolayı meydana gelecek yükün bir süre sonra altından kalkılmayacak boyuta ulaşacağıdır.

İngilizce, bilim, teknoloji, tıp ve bilgisayarlar, araştırma, kitap, süreli yayın ve yazılım, uluslar arası ticarete, taşımacılıkta ve havacılıkta, diplomasi ve uluslararası örgütlerde, kitle iletişim araçlarında, eğlence, gazetecilikte Gençlik kültürü ve sporunda; eğitimde egemen konumdadır. En çok öğrenilen yabancı dildir. Bu alan listesi, İngilizcenin taşıdığı işlevsel yükün göstergesidir. (Berns,1995)

İngilizcenin dünya dili olarak uzak ara önde gitmesi birçok AB vatandaşı ve yetkilileri bu gelişmeden şüphelenmeye sebep oldu. Bu şüpheleri de İngiliz dil egemenliğinin, birliğin çok dilliliğini "yutabileceği" yönünde olmuştur. Lingua franca yani İngilizceyi, Avrupalı vatandaşların tehdit olarak görmesi yerine birbirleriyle temas kurmak için bir araç olarak görülebilir. Sonunda, doğallaştırma süreçleri yoluyla özel bir "Euro-English" çeşitliliği oluşturulması, bir Avrupa kimliğinin şekillendirilmesine katkıda bulunabilir. Ulusal kimlikler ve ulusal diller bu yeni kimliğin yanında korunacağı da kesindir. (Breiteneder, 2009)

Bütün bu tartışmalara ve bu alan listesine rağmen yukarıda belirttiğimiz gibi; Çok dillilik ve çok kültürlülük Avrupa Birliğinin temel taşlarını oluşturduğundan, Avrupa Birliği vatandaşlarının kendi dillerinde anlama ve kendilerini kendi dillerinde ifade etme özgürlüğü olduğundan, zaten topluluk üyeleri

¹⁰ http://esperanto.net/info/baza/tr_co-baza.html

kısmen de olsa egemenlik haklarından vazgeçtiklerinden bu haklarından da vaz geçmeleri kesinlikle beklenemez. Birliğin güç kullanma ve politika uygulama ve Parlamento'da temsil gibi pek çok alanda yalnızca bu dilin konuşulduğu ülkelerin hegemonyası altına girmek olur.

Brian McCluskey, Genel Müdür (1999-2002), Avrupa Birliğinin genişlemesinde çok dilliliğin devamına güvenmek başlıklı konuşmasında çok dillilik ilkesinin gerçek uygulamalarda nasıl işlediğini aktarmıştır. McCluskey'e göre Birlik içinde çevrilen milyonlarca belgenin hepsi aynı öneme sahip değildir. Bazıları kendi deyimiyle tek günlük belgelerdir. Bunlardan önce yine kendi deyimiyle daha hassas belgelere önem verilir. Belgelerin sınıflandırılması bu noktada öne çıkar.¹¹

Avrupa Birliği çok dilliliği desteklemek ve zaman tasarrufu amacıyla teknolojiyi en etkin kullanan birimlerden bir tanesidir. Günümüzde çok çeşitli çeviri veri tabanı kullanılmaktadır. Bu çeviri veri tabanları bilgisayar destekli çeviri yöntemini çok dillilik ilkesinin yürütülmesi için kullanılmaktadır.

Yani her ne kadar işleri yürütmek adına ve çeviri maliyetini azaltmak için çok dillilikten taviz verildiği gibi bir izlenim uyansa da uygulamada böyle bir değişikliğin yapılması olası değildir. Başka bir deyişle Birlik gayri resmi olarak yaygın olarak İngilizce kullanılmasına rağmen resmi oturumlarda ve resmi belgelerde çok dillilikten vazgeçemez. Vazgeçmesi durumunda Birlikte kargaşaya hatta Birliğin dağılmasına bile yol açabilir.

Çok dillilik politikası devam edeceğinden çeviriye de ihtiyaç giderek artacaktır. Bu ihtiyaçtan dolayı bu ihtiyaçları karşılayacak çevirmenlerin yetiştirilmesi gerekecektir. Bu yetiştirilecek çevirmenlerde de mutlaka olması gereken edinçlerden biri de kültür ve yerel bölgeler ve yerel diller söz konusu olduğundan da yerleştirme edinci ve bununla beraber de teknoloji edinci olması gerekmektedir.

KAYNAKÇA

- BATAKLAR, Sinan (2006) *Türkiye'deki Çeviri Bölümlerinin Çok Dillilik Profilleri Avrupa Birliği Kurumlarında Çevirmenlik ve Türkiye'deki Çeviri Bölümlerinin Çok Dillilik Açısından İncelenmesi. Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi. İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimleri Enstitüsü sf 17-19*
- BERNS, Margie (1995) *English in the European Union*, English Today, sf.3-11.
- Breiteneder, Angelika (2009). *English as a lingua franca in Europe*, sf.257-259.
- Crystal, David (2003). *English as a Global Language*, Cambridge: University Press.
- Lynch, P, Neuwahl, N. An.d Rees, G. (eds.) (2000). *Reforming the EU – From Maastricht to Amsterdam*, Essex: Pearson Education Limited, sf.1.
- Wright, Sue (2000). *Community and Communication: The role of language in nation state building and European integration*, Clevedon: Multilingual Matters. sf 167-168
- http://ec.europa.eu/dgs/translation/publications/brochures/interpreting_translating_europe_en.pdf
- http://www.europarl.cy/view/tr/the_epat_a_glance/multilingualism.html?jsessionid=5335897610DD47408245303F68274A31 (15.12.2012: 19:25)
- <http://bookshop.europa.eu/en/translation-and-multilingualism-pbHC3210532> (15.12.2012: 21:10)
- http://www.europarl.cy/view/tr/the_ep-at_a_glance/multilingualism.html (15.12.2012: 21:30)
- http://www.europarl.cy/view/tr/the_ep-at_a_glance/multilingualism.html (16.12.2012: 19:45)
- <http://www.euparlament.eu/european-multilingualism> (16.12.2012: 20:00)
- <http://blog.ibp.gov.tr/?p=523> (16.12.2012: 20:35)
- <http://dunya.milliyet.com.tr/ab-de-tek-dil-arayisi/dunya/dunyadetay/24.01.2012/1493167/default.htm>
- <http://www.kurso.com.br/kioestas.php?tr> (22.12.2012: 20:10)
- <http://www.albaglobal.com/article139.html> (22.12.2012: 20:30)

¹¹ <http://www.albaglobal.com/article139.html> (22.12.2012: 20:30)